

Krajský úřad Ústeckého kraje

odbor životního prostředí a zemědělství

ČEZ Obnovitelné zdroje, s.r.o.
Duhová 1444/2
140 00 Praha 4 - Michle

Spisová značka: KUUK/161195/2024/3/ZPZ/JES78
Číslo jednací: KUUK/000145/2025
UID: kuukes97fdea25
Počet listů/příloh: 10/0

Vyřizuje/linka: Mgr. Tereza Krausová/874
za ochranu přírody: Mgr. Jan Rothanzl/121

Datum: 02.01.2025

Závazné stanovisko

podle ustanovení § 2 odst. 1 a § 6 zákona č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku (dále jen „ZJES“)

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako věcně a místně příslušný orgán pro vydání jednotného environmentálního stanoviska dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) ZJES na základě žádosti od společnosti ČEZ Obnovitelné zdroje, s.r.o., Duhová 1444/2, 140 00 Praha 4 (dále jen „žadatel“) ze dne 11.11.2024, pro záměr „**FVE Odkaliště T**“, umístěný na pozemkových parcelách č. 214/9, 214/29, 214/30, 289/4, 289/7, 289/13, 289/14, 289/15, 289/16, 290/2, 332/1, 332/2, 332/3, 332/5, 332/82, 332/83, 332/149, 332/150, 334/2, 334/3, 335/2, 379/1, 405/17, 405/130, 405/131, 405/133, 405/186, 405/190, 405/279, 405/281, 405/282, 405/283 a 405/284 v katastrálním území Tušimice (dále jen „záměr“) dle dokumentace zpracované společností ČEZ a. s. DOKE – Inženýring klasických elektráren pod číslem dokumentu FTOT20020_PZ_r00 v listopadu 2022 vydává v souladu s § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „správní řád“), a podle § 6 odst. 1 ZJES toto

SOUHLASNÉ JEDNOTNÉ ENVIRONMENTÁLNÍ STANOVISKO:

I.

Záměr „**FVE Odkaliště T**“ je z hlediska vlivů na všechny dotčené složky životního prostředí **přípustný** za dodržení podmínek uvedených v části III.

II.

Krajský úřad, jako orgán státní správy ochrany přírody a krajiny,

A) **vydává souhlas** dle § 12 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“) k povolení záměru, který by mohl snížit nebo změnit krajinný ráz;

B) v souladu s § 56 odst. 1 zákona, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, a v souladu s § 56 odst. 2 písm. c) zákona **souhlasí s povolením**

v ý j i m k y ze zákazů ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů chráněných dle § 50 zákona, a to pro druhy z rodů čmelák (*Bombus* spp.) a mravenec (*Formica* spp.) a druhy lišaj pryšcový (*Hyles euphorbiae*), otakárek fenyklový (*Papilio machaon*) a o. ovocný (*Iphiclidus podalirius*), **ropucha zelená (*Bufo viridis*)**, **skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus*)**, **ještěrka obecná (*Lacerta agilis*)**, **j. zelená (*Lacerta viridis*)**, slepýš křehký (*Anguis fragilis*), **bramborníček černohlavý (*Saxicola rubicola*)**, **dudek chocholatý (*Upupa epops*)**, **krahujec obecný (*Accipiter nisus*)**, **křepelka polní (*Coturnix coturnix*)**, **luňák červený (*Milvus milvus*)**, **moták pochop (*Circus aeruginosus*)**, **skřivan lesní (*Lullula arborea*)**, **sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)**, **strnad luční (*Miliaria calandra*)** a **ťuhýk šedý (*Lanius excubitor*)**. Druhy uvedené tučně jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství ve smyslu ustanovení § 56 zákona.

Výjimka se povoluje pro druhy ptáků ze zákazu škodlivého zásahu do přirozeného vývoje – rušení; pro ostatní druhy ze zákazu škodlivého zásahu do přirozeného vývoje – zraňování nebo usmrcování a ze zákazů sběru, ničení, poškozování či přemísťování jejich vývojových stádií nebo jimi užívaných sídel.

III.

Souhlasné enviromentální stanovisko se vydává za dodržení následujících podmínek:

- Po dobu realizace záměru (příprava území a vlastní výstavba) bude ustanoven kvalifikovaný biologický dozor reprezentovaný odborně způsobilou osobou – zoologem. Biologický dozor svou odborností zajistí dohled nad správným dodržováním podmínek tohoto rozhodnutí a minimalizaci dopadů záměru na zájmy ochrany přírody. Zejména bude dohlížet na provádění zemních prací, terénních úprav a veškeré činnosti na potenciálně hodnotných stanovištích či v jejich těsné blízkosti. V případě potřeby biologický dozor zajistí ochranná opatření, i taková, která nejsou dále ve stanovisku blíže definovaná, ale budou významná pro snížení negativního vlivu stavební činnosti. Může také operativně upravovat harmonogram a organizaci prací. Výstupem činnosti biologického dozoru bude mimo jiného zpráva o průběhu stavebních prací a činnosti biologického dozoru včetně jím přijatých opatření. Staveniště bude v průběhu prací dozorem kontrolováno dle potřeby. Zpráva bude doručena krajskému úřadu před kolaudací stavby.
- Před zahájením všech prací biologický dozor označí místa, vhodná pro zimování obojživelníků a plazů. Na těchto místech mohou probíhat stavební práce pouze v období 01.04.–30.09. daného roku, a to po splnění podmínky třetí. Pokud dojde stavebními pracemi ke změně podmínek prostředí vylučující další existenci zimoviště, může být v pracích pokračováno i po tomto termínu.
- Bezprostředně před zahájením zemních prací (úpravy terénu, výkopy apod.) bude provedena prohlídka dotčených ploch biologickým dozorem, zaměřená na možnou přítomnost zvláště chráněných druhů včetně hnízdění ptáků. Nalezení jedinci obojživelníků a plazů budou zaplašeni či přeneseni na vhodná místa mimo plochu zásahu. Biologický dozor podle potřeby nařídí další opatření, např. zajištění staveniště mobilní zábranou pro zamezení zraňování plazů a obojživelníků. V případě prokázání hnízdění ptáků v konfliktu se stavebními pracemi nemohou být tyto práce realizovány do doby vyhnízdění. Místa vhodná k hnízdění je však možné v předstihu upravit tak, aby bylo zahájení hnízdění vyloučeno. (Například intenzivním posekáním travních porostů pro zabránění hnízdění v nich apod.)
- Zábory zařízení staveniště včetně skládek materiálu budou minimalizovány; nebudou umísťovány na území Smluvně chráněného území Odkaliště Tušimice (to se nevztahuje na nezbytné výkopy v omezeném pásu podél trasy vyvedení výkonu).
- Budou použity solární panely s nepolarizujícími bílými okraji a bílými mřížkami, s využitím antireflexních vrstev a matných povrchů na panelech.
- Oplocení areálu bude provedeno tak, aby byla zachována prostupnost území pro menší živočichy. V úsecích delších než 50 m, kde by byla spodní hrana plotových polí níže než 10 cm, například z důvodů terénních nerovností, budou v pletivu dodatečně vystřižena oka s rozměry cca 20 x 20 cm. Plot přitom nesmí představovat rizika poranění

zvířat. Například spodní hrana plotu ani případná dodatečně vystřižená oka nesmí mít volné ostré konce drátů. Plot bude realizován tak, aby alespoň každých 100 m umožnil usednutí dravců na jeho horním okraji.

7. Žadatel po celou dobu výstavby i provozu FVE bude realizací vhodných opatření zamezovat případnému šíření invazních druhů rostlin. Při jejich likvidaci bude postupovat v souladu s platnými standardy péče o přírodu a krajinu vytvořenými AOPK ČR, zejména pak standardu SPPK D02 007: 2023.
8. Stavbou dotčené plochy v prostoru hrázového systému a plata odkaliště budou ponechány bez dosevu, případně budou pro osev použity pouze květnaté druhy bylin (bez bobovitých) a z trav pouze trsnaté úzkolisté kostřavy. Nebudou vysévány nepůvodní druhy, produkční kultivary nebo kříženci těchto druhů.
9. Při údržbě ploch v areálu FVE nebudou užívána hnojiva ani jiné meliorační chemické látky. Z biocidů je možné využít pouze herbicidy při cílené likvidaci invazních či silně expanzivních rostlin. Údržba travnatých ploch v oploceném areálu FVE bude zahrnovat extenzivní pastvu o intenzitě 0,2 – 0,8 VDJ (velká dobytčí jednotka = 500 kg pasených zvířat na ha pasené plochy) nebo seč jednou až dvakrát ročně (při potlačování expanzivních druhů lokálně i častěji) nebo kombinaci seče a pastvy.
10. Na podporu druhů bude po dobu trvání stavby FVE a v souladu s doporučeními doloženého hodnocení dle § 67 zákona zajišťována péče o Smluvně chráněné území Odkaliště Tušimice¹, a to dle podmínek uzavřené veřejnoprávní smlouvy, zahrnující zejména potlačování expanze třtiny křovištní, eliminaci invazních druhů rostlin, vytváření a podporu biotopu vzácných bezobratlých druhů a druhově pestrých trávníků s trvalým podílem úzkolistých trsnatých kostřav a celkově nízkou pokryvností vegetace, a to každoroční extenzivní pastvou, sečí a redukcí dřevin. Rozsah a konkrétní podmínky péče se budou řídit postupem dle uzavřené veřejnoprávní smlouvy. V případě ukončení smlouvy se budou řídit plánem schváleným orgánem ochrany přírody, který vypracuje žadatel do půl roku od ukončení smlouvy.
11. Ve vhodných částech odkaliště bude instalováno alespoň pět specializovaných budek pro dudka chocholatého.
12. Po dobu pěti let od výstavby bude zajištěn monitoring mortality živočichů na ploše FVE. Monitoring bude zahrnovat zejména vyhodnocení náhodných srážek ptáků s panely a usmrcování bezobratlých po styku se zahřátými panely. Monitoring bude vycházet z návrhu, jehož zpracování zajistí žadatel, schváleného krajským úřadem před kolaudací stavby.
13. Výjimku je možné povolit pro dobu výstavby a následné existence stavby FVE do jejího odstranění.

Odůvodnění

Vzhledem k tomu, že předmětný záměr podléhá povolování podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších právních předpisů, se namísto správních úkonů stanovených jinými právními předpisy v oblasti ochrany životního prostředí dle ustanovení § 2 odst. 1 ZJES a § 83 odst. 8 zákona vydává toto jednotné environmentální stanovisko.

Předmětem žádosti je novostavba fotovoltaické elektrárny na pozemcích, které tvoří tzv. plato odkaliště, které je vyvýšené nad okolním terénem a kolem kterého jsou po celém obvodu tzv. hráze. Součástí stavby je vyvedení výkonu z FVE, které se skládá z podzemního kabelového vedení a souvisejících zařízení navržených v místě odbočení z areálu FVE a v místě připojení v areálu tepelné elektrárny Tušimice.

¹ Smlouva je zveřejněna ve Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů - <https://sbirkapp.gov.cz/detail/SPPAPXPP7JRIGH54>

Z pohledu dílčích aspektů životního prostředí řešených v tomto stanovisku jsou dále důležité následující parametry stavby. Fotovoltaické panelové pole bude do maximální výšky 4 m nad terénem. Jednotlivé panely budou uspořádány v souborech v řadách, mezi kterými budou manipulační uličky o šíři 3–5 metrů, které nebudou zpevněny, ale budou ponechány zatravněné. Areál FVE je navrhován s oplocením bez dalších mechanických zábran na koruně plotu. Spodní hrana plotových polí oplocení bude ve stálé výšce 10 až 20 cm nad zemí s možnými výjimkami z důvodu terénních nerovností.

Celková plocha FVE včetně oplocení bude do 364 525 m². Celkový instalovaný výkon výroby je navrhován ve výši 49,666 MWp.

K žádosti byly předloženy následující podklady:

- Plná moc
- Průvodní zpráva, č. dokumentu FTOT20020_PZ_r00
- Souhrnná technická zpráva FTOT20021_SZ_r00
- Souhrnné vyjádření Krajského úřadu Ústeckého kraje, pod č.j. KUUK/056267/2024
- Posouzení vlivu navrhované stavby a využití území na krajinný ráz
- Hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny
- Koordinační situační výkres
- Výkresy-charakteristické st. objekty
- Projektová dokumentace DSŘ pro společné územní a stavební řízení, č. dokumentu FTOT20022_TZ-rev00
- Projektová dokumentace DSŘ pro společné územní a stavební řízení, č. dokumentu FTOT20023_TZ-rev00
- Koordinační situační výkres – vyvedení výkonu
- Koordinační situační výkres – fotovoltaické pole

Vzhledem k tomu, že předmětný záměr je z hlediska vlivů na všechny dotčené složky životního prostředí přípustný, dospěl příslušný orgán k závěru, že lze vydat souhlasné jednotné environmentální stanovisko.

Příslušný orgán dospěl k tomuto závěru z následujících důvodů:

Krajinný ráz

K žádosti bylo doloženo hodnocení vlivu výstavby fotovoltaické elektrárny na krajinný ráz ve smyslu § 12 zákona, zpracované Mgr. Lukášem Kloudou v červenci roku 2024. Tento podklad je spolu s hodnocením dle § 67 zákona dostatečný pro vydání souhlasu dle § 12 zákona.

Plocha projektované FVE neleží v žádném z vyhlášených přírodních parků a nevyskytují se zde žádné významné krajinné prvky dle zákona. V přímé návaznosti se nachází maloplošné zvláště chráněné území Přírodní rezervace Běšický chochol. Stavba fotovoltaických polí je umístěna na část vrcholového plata rekultivovaného odkaliště funkčně propojeného s blízkou elektrárnou Tušimice II. Odkaliště je součástí území velkoplošné transformace krajiny, která dále pokračuje severním směrem samotnou elektrárnou a dále na rekultivované plochy hnědouhelného lomu. Jedná se o terénní novotvar s viditelnými terénními úpravami (terasování svahů). Samotné odkaliště vystupuje nad okolní krajinu. Jediným blízkým místem s vyšší nadmořskou výškou je právě Běšický chochol ve jmenované rezervaci.

Vlastní instalace fotovoltaických panelů nevyžaduje zásadnější terénní úpravy či skrývání půdních vrstev ani odstraňování dřevin. Omezí se pouze na (bodové) zapuštění noh, které nezpůsobí zánik půdního krytu. Proto lze při současném poznání předpokládat, že po ukončení životnosti bude návrat k současnému stavu a využívání možný a relativně jednoduchý.

Navržený projekt neovlivní kulturně-historické dominanty v oblasti a jeho realizace nebude mít významný dopad na charakter oblasti. Vývojem území zejména v minulém století došlo k zásadní změně kulturně historických charakteristik oblasti, kdy většina hodnot zanikla v souvislosti s energetickým hospodářstvím včetně těžby uhlí a výstavby vodní nádrže na Ohři.

I když fotovoltaické panely na velké ploše mohou kontrastně působit svým barevným projevem, jejich vizuální dosah bude značně omezen díky umístění na vyvýšeném horním platu odkaliště

a díky náklonu panelů na jih. Vizuální vliv plánované FVE jinak nebude s výjimkou potenciálního výhledu z vrchu Běšického chocholu významný. Zde se však uplatňuje vzrostlá dřevinná vegetace a relativně nízké převýšení, které omezí výhled na celou plochu. Odtud stejně jako z míst vzdálenějších bude dále FVE působit ve spojitosti s industriálním areálem elektrárny s dominantními chladícími věžemi. Viditelnost FVE bude i z více vzdálených ploch ze svahů Krušných hor, což však bude sníženo náklonem panelů na opačnou stranu a velkou vzdáleností, z okrajových svahů Doupovských hor – např. hřbet Koliny a Dubového vrchu, či bližších míst u rozvodny Hradec ad. Od severozápadu umožňují výhled na vrcholovou část odkaliště přilehlé nezalesněné svahy výsypky, podobně tak od severovýchodu, zde vždy s dominancí tepelné elektrárny. FVE nebude z žádného z těchto míst představovat zásadně rušivý prvek.

Pro snížení potenciálního vizuálního působení fotovoltaických panelů, především do jižních směrů, doporučuje žadatel hodnocení krajinného rázu výsadby zeleně v jižním a západním předpolí plochy FVE. To je však v rozporu s požadavky na ochranu některých druhů a předpokládanou péčí o území, proto tato opatření nejsou součástí podmínek stanoviska.

Realizace navrženého projektu nezasáhne kulturně-historické, přírodní ani vizuální charakteristiky v takové míře, aby tyto aspekty převážily nad přínosy záměru. Zásadní změna bude omezena na samotné plato odkaliště a přímo navazující území přírodní rezervace. Vliv na přírodní hodnoty je dále řešen v hodnocení dle § 67 zákona a celkově vliv FVE považuje za únosný.

Ze závěrů provedeného hodnocení významnosti zásahů do jednotlivých znaků (hodnot) krajinného rázu území vyplývá, že snížení hodnot krajinného rázu nedosáhne takové intenzity, která by vylučovala uskutečnění záměru. Realizace záměru nesníží nepřipustně současnou kvalitu území a jeho ráz. Se závěrem doloženého hodnocení krajinného rázu se úřad ztotožnil. Záměr výstavby fotovoltaické elektrárny lze z hlediska dopadů na krajinný ráz a jeho ochranu podle § 12 zákona považovat za únosný.

Zvláště chráněné druhy

Pro záměr bylo Mgr. Ondřejem Volfem v červenci 2024 zpracováno hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody dle § 67 zákona zahrnující vlastní přírodovědný průzkum i rešerši již dostupných dat k území. Hodnocení potvrdilo výskyt zvláště chráněných druhů na ploše záměru a v jeho okolí. U některých z nich identifikovalo pravděpodobné negativní vlivy, které by mohly znamenat porušení zákonné ochrany druhů, proto si žadatel požádal o povolení výjimek z jejich zákonné ochrany. K předmětným druhům lze uvést následující.

Území plata odkaliště, kde je navrhovaná stavba dominantně umístěna, je rekultivačním lučním porostem, dřeviny se nacházejí pouze v oplocenkách umístěných kolem budoucí stavby. Tyto luční plochy jsou biotopem zastižených bezobratlých druhů, tedy **čmeláků, lišaje pryšcového, mravenců, otakárka fenyklového a ovocného**. Otakárek ovocný má jako živné rostliny růžovité dřeviny (hlohy, trnky, slivoně) území pro něj není zásadním biotopem a bude jej moci (i díky navržené struktuře panelového pole) využívat ke sběru nektaru i po realizaci stavby. Zbýlé dva druhy motýlů mají živné rostliny i v území stavby, rovněž čmeláci i mravenci mohou využívat území stavby i k rozmnožování a prakticky celému životnímu cyklu. Stavba tak na ně bude mít relativně významnější dopad. Přesto druhová bohatost rostlin plata není velká a daleko lepší podmínky mají tyto druhy, co se týče rozmnožování, sběru potravy i úkrytových možností na hrázovém systému odkaliště. Stavbou bude zasažen jen malý podíl biotopu těchto druhů v oblasti. Nabídka vhodných biotopů v okolí je dostatečná. Opět i zde je významné zejména strukturování panelového pole do řad, mezi kterými jsou 3 – 5 metrů široké zatravněné mezery. To umožní všem jmenovaným druhům využívání území i nadále, a to zejména v závislosti na následném obhospodařování / údržbě luční vegetace v prostoru elektrárny. To je navrhováno extenzivní, což je vhodné a je ukořteno i v podmínkách tohoto stanoviska.

Z obratlovců je území stavby na platě biotopem zejména pro ještěrku obecnou, bramborníčka černohlavého a potenciálně i křepelku polní. Zatímco **ještěrka obecná** (druh zranitelný dle

aktuálního červeného seznamu obratlovců – VU ²) bude moci využívat území i po dokončení stavby, u bramborníčka a křepelky je to méně pravděpodobné. Na druhou stranu budou jedinci ještěrky ohroženi v době výstavby v důsledku přímé mortality při stavebních pracích. Početnost zde hodnocení odhaduje na jedince. Pokud je tento odhad reálný, lze očekávat navýšení stavu v důsledku zvýšení členitosti a úkrytových možností pro tento druh.

Křepelka obecná je druhem hnízdícím v lučních porostech či polních kulturách. V území plata má vzhledem k plošné pastvě ovcí v posledních letech nevhodné podmínky pro hnízdění, kdy porost neposkytuje pro tento druh dostatečný kryt ani klid. Místo stavby je tak spíše potenciálním biotopem než aktuálně využívaným. Pravděpodobně využívá okraje plata a na odkaliště navazující plochy. Hodnocení hnízdění neprokázalo. Vzhledem k velikosti plochy a nad zem zvýšenému oplocení, budou moci křepelky k případnému sběru potravy využívat území i nadále. Jedná se o druh řazený do kategorie ohrožení NT – téměř ohrožený.

Bramborníček černohlavý a strnad luční jsou druhy o poznání menší, které pravděpodobně využívají území budoucí FVE k hnízdění i za současného stavu obhospodařování. Stavba podmínky pro hnízdění zhorší. Půjde tak u nich o plošný zábor části hnízdního biotopu. Oba druhy jsou druhy zranitelné (VU), současné populace v ČR jsou u obou druhů odhadovány na méně než deset tisíc jedinců. V území lze očekávat přítomnost jednotek párů, zejména v blízkosti oplocenek. Hnízdění i vhodné podmínky pro ně zůstane na odkališti zachováno, ale dojde k jeho zmenšení. Vliv bude mírně negativní bez výrazného vlivu ani na místní populace druhů.

Další dva druhy zjištěných plazů **ještěrka zelená** (hodnocena jako ohrožená – EN) a **slepýš křehký** (zranitelný druh – NT) nemají na platu stejně vhodné podmínky jako výše uvedená menší ještěrka obecná. Výrazně důležitější pro ně, stejně jako j. obecnou, jsou svahy odkaliště, kde je více úkrytových možností spojených s rozptýlenou zelení, hromadami suti apod. Ještěrka zelená přitom využívá spíše více osluněné horní hráze a slepýš naopak spodní více dřevinami zarostlé. Ovlivnit je tak může, zejména slepýše, stavba vyvedení výkonu s možnou mortalitou jedinců v důsledku stavební činnosti. Důležitým opatřením proto je stanovení biologického dozoru při stavbě. V souhrnu stavba nezpůsobí významný vliv na přítomné druhy plazů a vliv lze hodnotit jen jako mírně negativní v souvislosti se samotnou stavební činností. Z hlediska zvýšení členitosti a úkrytových možností pod panely je možné i budoucí využívání území těmito druhy.

Méně dotčenými druhy jsou ty, které území nevyužívají jako primární biotop pro rozmnožování a trvalou existenci. Jde typicky o dravce, kteří mají rozsáhlé areály a území využívají s různou intenzitou k lovu – **krahujec obecný, luňák červený, moták pochop a sokol stěhovavý**. Tyto druhy přijdou stavbou záměru s různou intenzitou dotčení o část území k lovu. Téměř bez dotčení zůstane sokol stěhovavý, který hnízdí na blízké chladící věži tepelné elektrárny a jeho typickým stylem lovu je chytání kořisti v letu. Velmi zřídka může lovit i ze země. Nízké ovlivnění bude i u krahujce, který je malým dravcem lovícím převážně drobné ptáky a u kterého lze očekávat využívání území k lovu i po výstavbě FVE. V současné době využívá spíše dřevinami porostlé hráze odkaliště, a to se stavbou nezmění. Moták i luňák jsou druhy s velkými loveckými areály a dobrou mobilitou, území využívají nesystematicky. Pro oba druhy zůstane zachováno dostatek lovných stanovišť v okolí i území samotném. Jmenované dravce více ohrožují vlivy, jako predace hnízd, pytláctví a ztráty biotopů vhodných pro hnízdění. Dle aktuálních červených seznamů je nejohroženějším luňák červený – kriticky ohrožený (CR), sokol je udáván v kategorii ohrožený (EN), moták a krahujec jsou v kategorii zranitelných druhů (VU). I přes reálné obecné ohrožení daných druhů nepředstavuje pro ně záměr významný negativní vliv.

Pouze jako potravní biotop využívají území i **dudek chocholatý, skřivan lesní a fuhýk šedý**. Jde o menší druhy, než jsou dravci, a proto lze u nich předpokládat zachování alespoň části území stavby ke sběru potravy i do budoucna. Tyto druhy hnízdí na svazích odkaliště, kde je jejich hlavní biotop. Pro podporu dudka, který je řazen mezi druhy ohrožené – EN (stejně jako skřivan lesní), je v projektu počítáno s umístěním pěti budek v území odkaliště jako zmírňující opatření.

² Chobot K. et Němec M. (eds.) (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovcí. – Příroda, Praha, 34: 1 – 182.

Jelikož nedostatek hnízdních příležitostí je pro tento druh významným faktorem, může toto opatření účinně vynahradit zhoršený sběr potravy na části plata odkaliště. Ťuhýk šedý je řazen mezi druhy zranitelné (VU). Pro menší druhy – skřivana i fuhýka je stavba ještě menším zásahem do jejich životního prostoru.

Nevýznamné ovlivnění lze očekávat i u zaznamenaných druhů obojživelníků. **Ropucha zelená a skokan skřehotavý** se v zájmovém území nacházejí pouze okrajově. Ohrožená (EN) ropucha území využívá v terestrické fázi k lovu či při migraci. Takto bude moci využívat území i po stavbě. Skokan skřehotavý (řazen do kategorie ohrožení NT – téměř ohrožený) využívá mokřad mimo území stavby, je to druh trvalé žijící v mokřadech a v území tak může být zastižen zejména při migraci. Zásadní je proto zajistit v území migrační prostupnost a ponechat i možnost dalšího potravního využívání ploch pod panely FVE, což je splněno. Nejedná se o klíčový segment jejich životního prostředí. Početnost ovlivněné části populace každého druhu lze odhadnout na jednotlivce. Jedinci budou ohroženi zejména v době výstavby – v důsledku přímé mortality při stavebních pracích. Obdobně plazům i u nich bude klíčovým opatřením zajištění biologického dozoru a jeho řádný výkon. Vliv záměru na tyto druhy je hodnocen jako mírně negativní.

Z výše uvedeného vyplývá, že celková intenzita dotčení veřejného zájmu v podobě ochrany zvláště chráněných druhů záměrem bude nízká. K tomu dále přispějí stanovené podmínky, které mají za cíl zmírnit negativní vlivy a rizika a přispět ke zlepšení navazujících biotopů i pro předmětné zvláště chráněné druhy.

Podmínka první ukládá povinnost zajištění a provádění biologického dozoru v průběhu výstavby FVE. Úkolem biologického dozoru je zajistit odborný dohled a činnosti uvedené v podmínkách. Klíčový bude pro omezení až vyloučení mortality jedinců obojživelníků a plazů a vyloučení ničení jejich zimovišť a hnízd ptáků. Návazné podmínky druhá a třetí dále specifikují povinné činnosti biologického dozoru za tímto účelem. Jelikož se jedná o velké plochy, a ne všechny prostory jsou vhodné pro rozmnožování či zimování obojživelníků a plazů a pro hnízdění ptáků, a zároveň je příroda ze své podstaty v čase proměnná, byly touto podmínkou stanoveny podmínky realizace stavebních prací v průběhu roku namísto pevného časového omezení všech prací.

Podmínka čtvrtá omezuje skládky materiálů tak, aby nedocházelo ke zbytečnému ničení navazujících cenných biotopů ve smluvně chráněném území.

Podmínka pátá vychází z doporučení uvedeného v hodnocení pro snížení mortality ptáků v důsledku kolizí s panely, tedy zajistí jejich zviditelnění a sníží rizika záměny za vodní hladinu.

Šestá podmínka ukládá provést oplocení tak, aby bylo prostupné pro menší živočichy a umožnilo jim využívání plochy s instalovanými FVE panely např. jako potravní biotop. Dále umožní usednutí dravců, což může napomoci při lovu některých z nich.

Území stavby bude průběžně kontrolováno a dle podmínky sedmé bude na něm žadatel likvidovat případné invazní rostliny.

Pro zajištění větší diverzity je podmínkou osmou zakázán osev ploch produkční travní směsí a nepůvodními druhy, dále určuje podmínky pro její druhové složení tak, aby nedocházelo k obohacování porostů živinami prostřednictvím dusík z atmosféry vázajícím bobovitým, byla podpořena nektarodárná produkce a byl zachován rozvolněný charakter bez uzavřeného zápoje.

Podmínka devátá stanoví omezení údržby vegetace v ploše FVE tak, aby i předmětné druhy mohly v budoucnu plochu využívat. Cílem je zachovat extenzivní způsob obhospodařování porostů s vynecháním či omezením chemických přípravků (biocidy, hnojiva apod.).

Podle podmínky desáté bude žadatel každoročně po celou dobu provozu FVE zajišťovat péči o Smluvně chráněné území Odkaliště Tušimice s cílem podporovat jeho předměty ochrany, ale i druhy řešené v tomto stanovisku a obecně druhovou pestrost. Jedná se o zásadní podmínku, která v důsledku minimalizuje negativní vlivy stavby a může zajistit vysokou biologickou hodnotu území i do budoucna. Této péči, jejíž součástí je i redukce dřevin, byla zároveň dána přednost

před opatřením pro snížení vizuálního vlivu FVE z pohledu krajinného rázu navrženého příslušným hodnocením. Hodnotu druhové rozmanitosti považuje úřad za významnější než možné zhoršení působení na krajinný ráz.

Jedenáctá podmínka ukládá konkrétní podporu pro dudka chocholátého, jako jednoho z nejvzácnějších druhů v území, v podobě instalace pěti budek, viz i výše.

S ohledem na současný rozmach obdobných záměrů a relativně nízké množství dat o jejich vlivu při provozu na životní prostředí na místní úrovni, stanovil úřad podmínku zajištění pětiletého monitoringu dílčího vlivu, a to mortality ptáků v důsledku srážek s panely a mortality bezobratlých po dosednutí na přehřátý povrch panelů.

Poslední podmínka stanoví účinnost povolení výjimky na celou dobu existence stavby až do jejího odstranění, kdy bude trvat omezení pro předmětné druhy v možnostech využívání území.

Podle § 56 zákona lze výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů povolit pouze tehdy, pokud veřejný zájem na realizaci záměru převažuje nad zájmem ochrany přírody. Pro druhy chráněné podle práva Evropského společenství pak lze výjimku povolit pouze v případech výslovně uvedených v § 56 odst. 2 zákona. Žadatel v tomto případě odůvodňuje záměr tak, že naplňuje ustanovení § 56 odst. 2 písm. c) zákona, kdy výjimku je možné povolit v zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí. Další podmínkou pro povolení výjimky je prokázání neexistence jiného uspokojivého řešení záměru a dále podmínka, že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu dotčených druhů z hlediska ochrany.

Žadatel odůvodňuje svoji žádost snahou České republiky jako člena EU, naplnit cíle, ke kterým se zavázala přistoupením k dohodě Green Deal. Evropská komise zveřejnila Zelenou dohodu (Green Deal) 11. prosince 2019 jako strategii pro transformaci EU do klimaticky neutrální a prosperující společnosti. Tato dohoda stanovila cíle pro rok 2030 a 2050, které zahrnují snížení emisí, přechod na obnovitelné zdroje energie a zajištění udržitelnosti prostřednictvím efektivního využívání obnovitelných přírodních zdrojů.

Česká republika v oblasti obnovitelných zdrojů energie ve srovnání s průměrem unie značně zaostává. Podíl energie z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě elektřiny v Evropské unii v roce 2020 činil 37 %, v České republice pak podíl obnovitelných zdrojů činil pouze 15 %. Proto je nutné podporovat rozvoj obnovitelných zdrojů, včetně fotovoltaických elektráren, při současném zohlednění principu udržitelného rozvoje území a ochrany přírody, krajiny a zemědělské půdy.

Účelem stavby je využití energie záření Slunce pomocí fotovoltaických panelů a její přeměna na elektřinu. Jde o tzv. obnovitelný zdroj energie, který je v současné době jedním z obecně veřejně podporovaných zdrojů s očekávanými důsledky na zpomalení klimatické změny, která je jednou z největších a naléhavých hrozeb pro lidskou společnost. Výroba elektrické energie z obnovitelných zdrojů či zdrojů bez významných emisí skleníkových plynů je jednoznačně ve veřejném zájmu a jde o úkol naléhavý. Jde i o záměr ekonomického charakteru s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí s nepřímými potenciálními pozitivními důsledky i na společnost jako celek včetně veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti.

Dále se krajský úřad zabýval otázkou, zda v tomto konkrétním případě veřejný zájem na výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů převažuje nad zájmy ochrany přírody. Jak bylo výše odůvodněno, realizace záměru pravděpodobně způsobí zánik části vhodného biotopu pro některé zvláště chráněné druhy, zejména ptáky – bramborníček černohlavý, křepelka polní a strnád luční. U jiných druhů může dojít potenciálně ke zranění či usmrcení – bezobratlí, plazů a obojživelníků, zde však spíše charakteru neúmyslného, náhodného, spojeného se stavební činností. A u všech druhů pak lze předpokládat rušení, a to krátkodobé či dlouhodobé. Všechny tyto v žádosti a výše v odůvodnění popsání vlivy však budou nízké intenzity a nezpůsobí zásadní vlivy na zvláště chráněné druhy, a to ani na nejnížší úrovni místních populací. Populace těchto druhů zůstanou zachovány díky dostatku vhodných biotopů v okolí i v záměrem nedotčených částech odkaliště, kde budou navíc dále zlepšovány podmínky pro

jejich existenci a trvalé setrvání. Lze tedy uzavřít, že zájem na realizaci záměru převažuje nad zájmem neovlivnění dotčených zvláště chráněných druhů. Ze stejných důvodů je možné konstatovat, že záměr neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu dotčených druhů z hlediska ochrany.

Poslední podmínkou, kterou je pro realizaci stavby nezbytné splnit, je neexistence jiného uspokojivého řešení pro naplnění veřejného zájmu. Identifikovaný veřejný zájem v podobě výroby elektrické energie z klimaticky příznivých zdrojů je možné realizovat různými technologiemi a umístěním. Jde o volbu, u které má smysl a je potřebné vážit dopady na mnohé další zájmy včetně zájmu na ochraně přírody a krajiny. Ačkoli se může nezasvěcenému pozorovateli zdát, že právě rekultivované lomy či jiné plochy vzniklé intenzivní činností člověka mohou být pro umístění těchto zdrojů vhodné a nekonfliktní, nemusí to tak zdaleka být. Hnědouhelné lomy jsou často druhově velmi rozmanité, kdy vytváří typy biotopů jinde v moderní krajině (z části i díky jejich vzniku a činnosti) již plošně zaniklé. Z pohledu druhové rozmanitosti jsou často cennější než řada lesních či zemědělských kultur. I odkaliště Tušimice je příkladem, kdy díky extenzivní rekultivaci hrázového systému a patrně i blízkosti jiných cenných přírodních lokalit mohl přirozenou kolonizací a procesy vzniknout ekosystém druhově velmi pestrý a hodnotný s výskytem řady kriticky ohrožených druhů.

Ačkoli jde z pohledu ochrany přírody o cenné území, dospěl úřad k závěru, že záměr je možné a vhodné realizovat. Přitom zohlednil zejména následující. Z dosavadního vývoje území je zřejmé, že druhová bohatost je vázána na otevřené a polootevřené části odkaliště, primárně na hrázový systém, kde nedošlo ke klasické rekultivaci převrstvením úživnou půdou. Samotné plato je obecně druhově chudší, ačkoli může být a je pro dílčí druhy významné.

I na samotném hrázovém systému je však vysoká diverzita pouze přechodný stav, který by byl bez trvalého hospodaření v území sukcesními trendy nahrazen méně rozmanitým (ve střednědobém výhledu) ekosystémem lesa. Závazek žadatele zajišťovat péči o zbylou část odkaliště deklarovaný ve veřejnoprávní smlouvě o smluvně chráněném území je tak podstatným faktorem.

Zároveň u této stavby nejde o zásah nevratný a trvalý. Je teoreticky možné v rámci budoucího vývoje dojít do stavu, kdy po skončení životnosti dojde k úplnému odstranění technologie a návratu současného využití. Vzhledem k absenci výrazných změn v území vyvolaných stavbou je možné takový návrat považovat za reálný a relativně i jednoduchý.

Důležitým faktorem je i struktura panelového pole. To je navrženo v řadovém uspořádání s mezerami 3-5 m pro obsluhu. Takováto struktura umožňuje využívání území bezobratlými i malými obratlovci i v době provozu stavby. V závislosti na okolním prostředí může představovat i vznik druhově bohatšího systému. I když v tomto případě to předpokládat nelze, jedná se o variantu upořádání relativně příznivou. Z těchto důvodů dospěl úřad k závěru, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, neboť navržené řešení má potenciál zachovat hodnoty přírodní a zároveň umožnit a realizovat zájem na podpoře produkce elektřiny z klimaticky příznivějších zdrojů.

Z těchto důvodů považuje úřad za splněnou i podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení.

Závěrem lze uzavřít, že z pohledu ochrany zvláště chráněných druhů dospěl správní orgán k názoru, že dopad záměru na biotop a chráněné živočichy přímo ani nepřímo neohrozí uvedené druhy způsobem, který by vedl k jejich zániku či ohrožení populace a ekosystému, jehož jsou součástí, přičemž není správnímu orgánu známo jiné uspokojivé řešení, a že je naplněno ustanovení § 56 odst. 1 zákona, kdy je možné povolit výjimku ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných živočichů chráněných dle § 50 zákona, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, tím je zde získávání energie z klimaticky šetrnějších obnovitelných zdrojů. A tento záměr zároveň splňuje i definici ustanovení § 56 odst. 2 zákona.

Z těchto důvodů souhlasí správní orgán s povolením výjimek a vydal souhlas se zásahem do krajinného rázu tak, jak je uvedeno ve výrokové části stanoviska. Jednotné environmentální stanovisko tedy bylo vydáno namísto následujících správních úkonů:

- souhlas podle § 12 zákona k činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz;
- výjimka podle § 56 zákona ze zákonné ochrany u zvláště chráněných druhů.

Platnost závazného stanoviska je 5 let ode dne jeho vydání s tím, že může být na žádost žadatele prodloužena v souladu s ustanovením § 7 odst. 2 ZJES.

Poučení

Závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu není samostatným rozhodnutím a nelze se proti němu odvolat. Jeho obsah je závazný pro výrokovou část správního rozhodnutí vydávaného v následném řízení podle § 1 ZJES. Obsah závazného stanoviska lze napadnout v rámci odvolání proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, postupem dle ustanovení § 149 odst. 7 správního řádu.

Ing. Irena Jeřábková, MPA
vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství

Na vědomí:
Město Kadaň, Mírové náměstí 1, 432 01 Kadaň